

**Methodologie onderzoek
naar
veerkracht van lokale organisaties
in
gemeente 's-Hertogenbosch**

Handleiding

De Bossche draak overziet de ontwikkelingen
Foto: Jan de Rond

Prof. dr. Lucas Meijs
Ivo Geers MSc.
Jan de Rond
15 januari 2022

MELDPUNT LOKALE ORGANISATIES 'S-HERTOGENBOSCH

Methodologie onderzoek naar veerkracht van lokale organisaties

Het onderzoek naar de veerkracht van het gemeenschapsleven in 's-Hertogenbosch dat wij hebben uitgevoerd in 2020 en 2021, is naar onze informatie het eerste uitvoerige onderzoek dat hierover in Nederland is gedaan. Aanleiding was de opkomende COVID-19 pandemie die een variatie van sociale beperkingen met zich mee heeft gebracht. Het onderzoek leidde tot verrassende conclusies zoals:

- de veerkracht van lokale organisaties is groter dan verwacht;
- sectoren zijn sterk verschillend, geen enkele sector is en reageert hetzelfde;
- ondersteuning van organisaties loont, hierdoor bloeit het gemeenschapsleven weer op;
- toch zijn er ook problemen die dieper zitten, en niet zomaar opgelost zullen worden.

De beeldvorming over het gemeenschapsleven, bijvoorbeeld in de media of onder beleidsmakers, heeft vaak een zorgelijke inslag, zo ook tijdens de coronacrisis. Echter, het Bossche onderzoek laat zien dat het gemeenschapsleven veerkrachtig is, organisaties niet zomaar op omvallen komen te staan en de wil om iets goeds te doen voor een ander niet snel verdwijnt. Dit soort onderzoeken zijn daarom sterk de moeite waard om uit te voeren.

Beleidsmakers en de media weten doorgaans weinig met zekerheid als het gaat om ons gemeenschapsleven. Meninge n zijn er genoeg, maar hoe het echt zit wordt weinig onderzocht. Hoe ontwikkelt het gemeenschapsleven, wat houdt men bezig, wat heeft het nodig om te bloeien? Welke kenmerken heeft het eigenlijk? En ook: hoe verschillen plaatsen van elkaar? Er is een duidelijk gebrek aan kennis, wat door de pandemie uitgelicht wordt. Er is namelijk geen goede basislijn om uitkomsten te vergelijken. Het is daarom moeilijk te zeggen welke ontwikkeling ook zonder de pandemie zich hadden getoond.

Wij raden aan om soortgelijk onderzoek ook elders te doen en het onderzoek minstens één keer per twee jaar uit te voeren. **Daarom deze handleiding.**

Deze handleiding is voor iedereen met interesse in de wijze waarop het onderzoek naar het gemeenschapsleven in de gemeente 's-Hertogenbosch is uitgevoerd. Wij beschrijven het proces van A tot Z zodat geïnteresseerden het kunnen gebruiken voor onderzoek naar het gemeenschapsleven in de eigen stad of regio.

[Prof. dr. Lucas Meijs](#)

[Ivo Geers MSc.](#)

[Jan de Rond](#)

15 januari 2022

1. Het verloop van het onderzoek in 's-Hertogenbosch

In het onderzoekstraject zijn vragen gesteld over de sector waarin men actief is, de verwachte groei of afname inkomsten, medewerkers (betaald en onbetaald), klandizie (leden, deelnemers, bezoekers), vaste lasten, aanpassingen, oplossingen voor problemen, continuïteit, NOW-regeling, plaats van uitvoering activiteiten en mogelijke wens tot contact.

Het onderzoek is uitgevoerd in vier rondes. Telkens had men zo'n twee weken om de vragenlijst in te vullen. Na één week raden wij aan een reminder te sturen. Onze ervaring heeft geleerd dat deze reminder een zeer positieve invloed hebben op het aantal respondenten.

Ons onderzoek

Tussen 9-13 april 2020 is een voorbereidende quickscan onder 100 organisaties uitgevoerd. De respons was 52%. [Onderzoeksrapport voorbereidende quickscan](#)

Tussen 23 april en 10 mei 2020 is de eerste ronde uitgevoerd. 1.060 organisaties zijn benaderd. 323 organisaties (30,5%) hebben gereageerd. [Resultaten eerste ronde](#)

Tussen 9 en 20 september 2020 is de tweede ronde uitgevoerd. Opnieuw zijn 1.060 organisaties benaderd. 255 organisaties (24,1%) hebben gereageerd. [Resultaten tweede ronde](#)

Tussen 1 en 15 maart 2021 is de derde ronde van het onderzoekstraject uitgevoerd. Ook nu zijn 1.060 organisaties benaderd waarvan 280 organisaties (26,4%) hebben gereageerd. [Resultaten derde ronde](#)

Tussen 23 september en 4 oktober is de vierde – en laatste – ronde van het onderzoekstraject uitgevoerd. Deze keer zijn er 988 benaderd, waarvan 164 hebben gereageerd (16.6%). De lagere respons (->100) komt doordat de eerste mailing naar minder organisaties en niet gepersonaliseerd verstuurd is geweest. [Resultaten vierde ronde](#)

In oktober en november zijn alle resultaten geanalyseerd en van conclusies en aanbevelingen voorzien. [Analyse en evaluatie gehele onderzoekstraject](#)

2. Werving / mailings

Voor het onderzoek zijn op verschillende momenten e-mails verstuurd naar (potentiële deelnemers). Bij iedere ronde ontvingen (potentiële) deelnemers een uitnodiging, een reminder en een mail met informatie over de resultaten van die ronde.

Hieronder zijn voorbeelden te lezen uit ronde 3. Om de response te vergroten is het belangrijk om e-mails geadresseerd (vermelding van de specifieke organisatie en persoon) te versturen.

2.1 Het bericht van de derde ronde

In april en september 2020 ontvingen zo'n 1.100 organisaties een vragenlijst over de gevolgen van corona voor hun stichting of vereniging. Helaas blijven de gevolgen van corona en de maatregelen om het in te dammen ook voelbaar in 2021.

Het Meldpunt Lokale Organisaties 's-Hertogenbosch onderzoekt hoe de coronacrisis het lokale gemeenschapsleven verandert over een langere periode. De energie van 46.000 vrijwilligers en meer dan 1.500 organisaties in de gemeente 's-Hertogenbosch is van onschatbare waarde voor de gemeenschap. Deze rijkdom willen we zoveel mogelijk behouden.

Vandaag verzoeken wij u deel te nemen aan de 3^e ronde van het onderzoekstraject en de vragenlijst **vóór 15 maart** in te vullen en te verzenden. Het onderzoek is anoniem.

De digitale vragenlijst (15 vragen) vindt u via deze link: <https://forms.gle/LgcRZipm9gsfup6f6>

Helpt u mee, door (ook) de 3^e vragenlijst in te vullen? Uw bijdrage wordt zeer gewaardeerd. De antwoorden worden mede geanalyseerd door de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Op 1 april 2021 worden de statistische analyses met u gedeeld. Via deze links vindt u de resultaten van [onderzoekronde 1](#) (mei 2020) en [onderzoekronde 2](#) (september 2020).

In september 2021 zal een 4^e onderzoekronde gehouden worden.

Bij het Meldpunt Lokale Organisaties kunt u terecht met problemen als gevolg van corona. Deel uw vragen en zorgen met ons. Samen staan we sterker!

Het meldpunt is te bereiken via mail: meldpunt@galant.nl of telefoonnummer 073 – 615 62 50 (ma t/m do).

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Met vriendelijk groet,

NAAM

Namens het Meldpunt Lokale Organisaties 's-Hertogenbosch

2.2 Reminder

Beste,

Op maandag 1 maart stuurden wij u een uitnodiging om deel te nemen aan de derde ronde van het onderzoek naar de gevolgen van corona voor lokale stichtingen en verenigingen.

Mocht u de vragenlijst nog niet hebben ingevuld, dan verzoeken wij u dit alsnog vóór maandag 15 maart te doen via deze link naar de vragenlijst: <https://forms.gle/LgcRZipm9gsfup6f6>

De digitale vragenlijst bevat 15 vragen. Invullen vraagt slechts enkele minuten en het onderzoek is anoniem.

Door deel te nemen werkt u mee aan het zoveel mogelijk verminderen van de effecten van de coronacrisis op ons bijzonder mooie verenigings- en gemeenschapsleven.

In de week van 1 april ontvangt u de eerste resultaten van deze derde onderzoekronde. Via de links ziet u de resultaten van de [eerste onderzoekronde](#) (mei 2020) en de [tweede onderzoekronde](#) (september 2020).

Als u al deelgenomen heeft verontschuldigen wij ons voor het ongemak en de mogelijke overlast.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Met vriendelijke groeten,

NAAM

Namens het Meldpunt Lokale Organisaties 's-Hertogenbosch

2.3 Mail met resultaten

In maart 2021 deed het Meldpunt Lokale Organisaties 's-Hertogenbosch voor de derde keer onderzoek naar de gevolgen van corona voor stichtingen en verenigingen. Via deze mail delen wij de resultaten met u.

In mei 2020 is de [eerste ronde](#) uitgevoerd. 1.060 organisaties zijn benaderd. 323 organisaties hebben gereageerd. Dit is 30,5%.

In september 2020 is de [tweede ronde](#) uitgevoerd. Opnieuw zijn 1.060 organisaties benaderd. 255 organisaties hebben gereageerd. Dit is 24,1%.

Voor de derde onderzoekronde werden in maart 2021 opnieuw 1.060 organisaties benaderd. 280 organisaties vulden de vragenlijst in. Dit is 26,4%.

De getalsmatige resultaten zijn statistisch geanalyseerd en per onderwerp verbeeldt in twee grafieken:

- Cirkeldiagram – percentage – resultaat over gehele respondentengroep
- Staafdiagram – aantal – resultaten per sector

De tweede groep grafieken is gemaakt zodat organisaties een vergelijking kunnen maken met anderen binnen hun eigen domein/sector. De resultaten van deze derde ronde van het onderzoekstraject vindt u via [deze link](#).

Namens Vrijwilligersnetwerk Galant, Erasmus Universiteit, S-PORT, Cultuurbosch, Mooi zo Goed zo en Goede Doelen 's-Hertogenbosch,

NAAM

Namens het Meldpunt Lokale Organisaties 's-Hertogenbosch

3. Analyse van data

Voor deze onderzoeken zijn redelijk simpele analyses uitgevoerd. Wij werkten met percentages, waardoor groepspercentages (sectoren of rondes) gemakkelijk zijn te vergelijken. Voor dergelijke vergelijkingen zijn handige online tools beschikbaar om het nog makkelijker te maken: <https://www.socscistatistics.com/tests/chisquare/>. Door deze tool te gebruiken kun je bijvoorbeeld zien of een stijging in het vertrouwen in de continuïteit statistisch significant is.

In dit onderzoek hebben we gevraagd naar verwachtingen en deze uitgedrukt in percentages. Vragen over de feitelijke actuele stand van zaken hebben we niet gesteld.

Verder gaan wij in op welk soort analyses wij uitgevoerd hebben. Hier een handig lijstje:

- De antwoorden per vraag geanalyseerd
- De algemene ontwikkelingen per ronde
- De sectoren zijn vergeleken met elkaar en met het groepsgemiddelde
- De algemene ontwikkelingen per sector zijn per ronde vergeleken
- De algemene gemiddeldes van iedere ronde zijn vergeleken

4. Presenteren van de bevindingen

Per onderzoek ronde hebben wij een algemeen persbericht opgesteld met de belangrijkste bevindingen. Daarnaast zijn er per ronde een algemene analyse en analyses per sector opgesteld. De sectoren die geanalyseerd zijn:

- Belangenbehartiging
- Buurt & wijk
- Kerk/levensbeschouwing
- Kunst & cultuur
- Milieu, natuur & dieren
- Onderwijs & onderzoek
- Recreatie
- Sociaal & maatschappelijk
- Sport
- Zorg

De analyses van de derde en vierde ronde vind je hier:

[Analyses derde ronde](#)

[Analyses vierde ronde](#)

5. Vragenlijst onderzoek

Hieronder presenteren wij de vragen die wij gebruikt hebben. Het staat je natuurlijk vrij om de vragen te wijzigen, of vragen toe te voegen of te verwijderen. Het advies is wel om, als je met meerdere ronden werkt, de vragen zelf verder wel gelijk te houden. Misschien is het voor jou wel handig om ook een aantal feiten (cijfers) te verzamelen over de bedrijfsvoering c.q. omvang van de organisaties. Bijvoorbeeld aantal medewerkers (betaald en onbetaald), totale kosten, totale omzet (inkomsten), aantal deelnemers/klanten/leden, etc. Daarnaast is het wellicht zinvol om te vragen naar wat organisaties vinden van de situatie waarin zij verkeren. Wat zouden zij bijvoorbeeld anders doen? Voor het afnemen van de vragenlijst is gebruik gemaakt van Google Forms.

Vragen 7-8-9 en 14 zijn enkel in de laatste onderzoek ronde gesteld. Wij raden aan om, zolang Corona relevant is, te vragen naar hoe Corona het afgelopen jaar of het jaar tot dan toe impact heeft gehad.

1. Jouw organisatie is actief in de sector:
 - a. Belangenorganisaties
 - b. Buurt & wijk
 - c. Kerk & levensbeschouwing
 - d. Kunst & Cultuur
 - e. Milieu, natuur & dieren
 - f. Onderwijs
 - g. Recreatie
 - h. Sociaal & maatschappelijk
 - i. Sport
 - j. Zorg
 - k. Andere sector: Namelijk:

2. In welke mate verwacht je, binnen je organisatie, in 2021 een af- of toename van inkomsten?
 - a. Het blijft stabiel of stijgt
 - b. Een afname van maximaal 10%
 - c. Een afname van maximaal 20%
 - d. Een afname van maximaal 30%
 - e. Een afname van maximaal 40%
 - f. Een afname van maximaal 50%
 - g. Een afname van 50% of meer
 - h. Weet ik niet

3. In welke categorie inkomsten verwacht je de afname (meerdere antwoorden mogelijk)?
 - a. Sponsoring
 - b. Subsidies
 - c. Contributies
 - d. Donaties
 - e. Verkoop of verhuur
 - f. Ik verwacht geen afname
 - g. Weet ik niet

4. In welke mate verwacht je, binnen je organisatie, in 2021 af- of toename van het aantal betaalde medewerkers?
- Het blijft stabiel of stijgt
 - Een afname van maximaal 10%
 - Een afname van maximaal 20%
 - Een afname van maximaal 30%
 - Een afname van maximaal 40%
 - Een afname van maximaal 50%
 - Een afname van 50% of meer
 - Weet ik niet
5. In welke mate verwacht je, binnen je organisatie, in 2021 af- of toename van het aantal vrijwillige medewerkers?
- Het blijft stabiel of stijgt
 - Een afname van maximaal 10%
 - Een afname van maximaal 20%
 - Een afname van maximaal 30%
 - Een afname van maximaal 40%
 - Een afname van maximaal 50%
 - Een afname van 50% of meer
 - Weet ik niet
6. Hoeveel vrijwilligers zijn er actief in je organisatie?
- 1-10
 - 11-20
 - 21-30
 - 31-40
 - 41-50
 - 51-100
 - 201-500
 - 501-1000
 - 1000+
 - Weet ik niet
7. Hoeveel procent van deze vrijwilligers konden dit jaar (2021) hun werkzaamheden NIET uitvoeren?
- 0%
 - 1-10%
 - 11-20%
 - 21-30%
 - 31-40%
 - 41-50%
 - 51-60%
 - 61-70%
 - 71-80%
 - 81-90%
 - 91-100%

8. Hoeveel procent van de vrijwilligers zijn sinds maart 2020 gestopt met hun werk bij je organisatie?
- 0%
 - 1-10%
 - 11-20%
 - 21-30%
 - 31-40%
 - 41-50%
 - 51-60%
 - 61-70%
 - 71-80%
 - 81-90%
 - 91-100%
 - Weet ik niet
9. Waarom zijn deze vrijwilligers gestopt met hun werk?
- Om covid gerelateerde redenen
 - Andere reden
 - Weet ik niet
10. In welke mate verwacht je, binnen je organisatie, in 2021 af- of toename van leden, deelnemers, bezoekers?
- Het blijft stabiel of stijgt
 - Een afname van maximaal 10%
 - Een afname van maximaal 20%
 - Een afname van maximaal 30%
 - Een afname van maximaal 40%
 - Een afname van maximaal 50%
 - Een afname van 50% of meer
 - Weet ik niet
11. Hoeveel procent van de reguliere activiteiten of evenementen heb je in 2021 vanwege coronamaatregelen moeten annuleren?
- 0%
 - 1-10%
 - 11-20%
 - 21-30%
 - 31-40%
 - 41-50%
 - 51-60%
 - 61-70%
 - 71-80%
 - 81-90%
 - 91-100%
 - Weet ik niet

- 12.** Met welke vaste lasten verwacht je in 2021, binnen je organisatie, problemen (meerdere antwoorden mogelijk)?
- Personeelskosten
 - Organisatiekosten
 - Huur/energie
 - Leverancierskosten
 - Ik verwacht geen problemen
 - Weet ik niet
- 13.** Kun je de werkzaamheden, activiteiten en diensten van de organisatie anders (gaan) vormgeven en aanbieden?
- Dat kan niet
 - Dat doen we al
 - Dat gaan we doen
 - Daar hebben we hulp bij nodig
 - Dat is niet nodig
 - Weet ik niet
- 14.** Indien van toepassing: hoe of welke oplossingen heb je hiervoor bedacht?
- 15.** Hoe groot schat je nu de kans in dat jouw organisatie na afloop van de coronacrisis nog bestaat?
- Zeker wel
 - Waarschijnlijk wel
 - Misschien wel
 - Neutraal
 - Misschien niet
 - Waarschijnlijk niet
 - Zeker niet
- 16.** Maak je gebruik van de landelijke regelingen, (bijvoorbeeld NOW-regeling, TVL en TASO regeling) voor bedrijven en maatschappelijke organisaties?
- Ja
 - Nee
 - Weet ik niet
- 17.** Waar voert jouw organisatie voornamelijk de werkzaamheden uit?
Hier hebben wij Bossche dorpen en wijken als antwoordmogelijkheden gebruikt.
- 18.** Wil je nog wat toevoegen?

[Prof. dr. Lucas Meijs](#)

[Ivo Geers MSc.](#)

[Jan de Rond](#)

15 januari 2022